

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Pastuszko

w sprawie ze skargi A. Ł.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
V ACz 1039/24,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
w dniu 7 maja 2026 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Pismem z 8 kwietnia 2026 r. (data prezentaty Sądu Apelacyjnego w Warszawie) A. Ł. (dalej: „skarżący”) wniósł za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w Warszawie do Sądu Najwyższego skargę na przewlekłość w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. V Acz 1039/24. Pismem z 14 kwietnia 2026 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie przedstawił skargę Sądowi Najwyższemu.

W przedmiotowej skardze skarżący wniósł o:

1. stwierdzenie przewlekłości postępowania prowadzonego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie o sygn. V ACz 1039/24;
2. stwierdzenie, że przewlekłość miała charakter rażący i długotrwały z uwagi na wielomiesięczne zaniechanie sporządzenia uzasadnienia postanowienia

z 25 lipca 2024 r. pomimo skutecznego wniosku strony oraz wielokrotnych wezwań sądu apelacyjnego do przekazania akt;

3. zobowiązanie Sądu Apelacyjnego do niezwłocznego sporządzenia i doręczenia skarżącemu uzasadnienia postanowienia z 25 lipca 2024 r. w sprawie V ACz 1039/24;

4. zobowiązanie Sądu Apelacyjnego do podjęcia w oznaczonym terminie czynności niezbędnych do sporządzenia uzasadnienia postanowienia, w szczególności zapewnienia akt sprawy II C 1069/18 prowadzonej przed Sądem Okręgowym Warszawa-Praga w Warszawie;

5. rozstrzygnięcie przez sąd, według jego uznania, w przedmiocie ewentualnego przyznania skarżącemu odpowiedniej sumy pieniężnej na podstawie art 12 ust. 4 ustawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 3 ustawy o skardze na przewlekłość, istnieje zamknięty katalog postępowań, w których określonym podmiotom przysługuje uprawnienie do wniesienia skargi na przewlekłość (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 29 listopada 2018 r., I NSP 39/18; 6 grudnia 2011 r., KSP 11/11; 29 października 2009 r., KSP 18/09).

Natomiast w myśl art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

Według utrwalonego orzecznictwa przepisy ustawy o skardze na przewlekłość nie przewidują możliwości wniesienia tej skargi w postępowaniu wпадkowym. Sąd Najwyższy od dawna formułuje pogląd, że przez „tok postępowania w sprawie” w znaczeniu przyjętym w art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, należy rozumieć „postępowanie co do istoty sprawy”, a nie postępowanie zażaleniowe jako incydentalne (uboczne), którego bieg nie powoduje „przejścia” rozpoznania istoty sprawy do sądu wyższej instancji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 15 listopada 2012 r., KSP 15/12; 24 września 2014 r., III SPP 206/14; 13 listopada 2014 r., III SPP 227/14; 16 czerwca 2015 r., III SPP 12/15; 10 stycznia 2017 r., III SPP 65/16; 18 czerwca 2021 r., I NSP 39/21; 6 września 2023 r., I NSP 10/23). To oznacza, że niedopuszczalna jest skarga na przewlekłość postępowania zażaleniowego jako postępowania incydentalnego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 13 listopada 2014 r., III SPP 227/14; 16 czerwca 2015 r., III SPP 12/15; 10 stycznia 2017 r., III SPP 65/16; 6 lutego 2018 r., WSP 2/17; 18 czerwca 2021 r., I NSP 39/21).

Przenosząc powyższe na realia rozpoznawanej sprawy, Sąd Najwyższy ustalił, że skarżący domaga się stwierdzenia przewlekłości postępowania zażaleniowego przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, którego przedmiotem jest zaniechanie sporządzenia uzasadnienia postanowienia z 25 lipca 2024 r. oddalającego zażalenie skarżącego. W takim stanie rzeczy nie ulega wątpliwości, że postępowanie w przedmiocie rozpoznania zażalenia ma charakter incydentalny i – jak już była o tym mowa – z tej racji nie jest objęte ustawą o skardze na przewlekłość. W konsekwencji – wobec treści art. 3 ustawy o skardze na przewlekłość – wniesioną skargę należy odrzucić.

Obok tego Sąd Najwyższy wskazuje, że zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, wniesienie skargi na przewlekłość postępowania jest dopuszczalne wyłącznie w toku postępowania, którego ta skarga dotyczy. W przeciwnym razie musi być ona uznana za niedopuszczalną z mocy prawa.

W niniejszej sprawie postępowanie V ACz 1039/24 przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie zostało zakończone postanowieniem z 25 lipca 2024 r. a odpis jego uzasadnienia doręczony pełnomocnikowi skarżącego 7 kwietnia 2026 r. Skarżący wniósł natomiast skargę na powyższe postępowanie pismem z 8 kwietnia 2026 r., czyli poza tokiem postępowania.

Niezależnie od powyższego, Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że skarga na przewlekłość postępowania nie obejmuje sytuacji, kiedy postępowanie zostało zakończone prawomocnym rozstrzygnięciem, a sąd nie sporządził i nie doręczył jego uzasadnienia. Przesądza o tym art. 2 w zw. z art. 5 ustawy o skardze na przewlekłość.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 395 § 1 w zw. z art. 397 § 1¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, orzeka jak w sentencji postanowienia.

[D.Z.]

[r.g.]